
Serock, 23 kwietnia 2020

Pan Wiesław Łyszczek
Główny Inspektor Pracy

Szanowny Panie Ministrze

W związku z pismem z dnia 14 lutego 2020 r., jakie Ogólnopolski Związek Zawodowy Kuratorów Sądowych wystosował do Prezesów Sądów Rejonowych, które również zostało wysłane do wiadomości Głównego Inspektora Pracy, w przedmiocie ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego oraz ich pranie i konserwację, a także z uwagi na niektóre odpowiedzi Prezesów i Dyrektorów Sądów, zwracamy się o udzielenie porady prawnej

Czy dodatek terenowy, o którym mowa w art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U. z 2020r.poz.167) pozbawia kuratora zawodowego uprawnień określonych w art. 237⁷ kodeksu pracy.

Ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o kuratorach sądowych w art 3.1 mówi, że „kuratorzy sądowi wykonują swoje zadania w środowisku podopiecznych, także na terenie zamkniętych zakładów i placówek ich pobytu, w szczególności na terenie zakładów karnych, placówek opiekuńczo- wychowawczych oraz leczniczo-rehabilitacyjnych” Art. 9.1 wskazuje, iż „wykonując swoje obowiązki służbowe, kurator zawodowy ma prawo do odwiedzania w godzinach od 7.00 do 22.00 osób objętych postępowaniem w miejscu ich zamieszkania lub pobytu, a także w zakładach zamkniętych,(...)”. Z kolei art 13.2 Ustawy mówi, że kurator wykonuje obowiązki służbowe w terenie oraz pełni dyżury sądowe ustalone przez Prezesa Sądu Rejonowego po zasięgnięciu opinii kierownika zespołu kuratorskiej służby sądowej.

Kurator wykonuje swoją pracę w terenie przy różnych warunkach pogodowych i środowiskowych poza siedzibą (budynkiem) Sądu.

Ustawowe określenie miejsca pracy kuratora sądowego nie budzi wątpliwości i jednoznacznie wskazuje, iż miejscem jego pracy jest nie tylko siedziba (budynek) Sądu, ale również miejsce pobytu osób, poddanych decyzją Sądu oddziaływaniom kuratora.

Charakter pracy kuratorów sądowych, związane z wykonywaniem obowiązków służbowych poza siedzibą Sądu, w szczególności w środowisku podopiecznych, generuje możliwość wystąpienia zróżnicowanych zagrożeń dla ich zdrowia i życia. Spotykając się z uczestnikami postępowań sądowych w ich miejscu zamieszkania, kuratorzy narażeni są na zabrudzenia i zniszczenie posiadanego mienia, w tym przede wszystkim odzieży, obuwia. Czynności służbowe wykonywane są niejednokrotnie w skrajnie niehigienicznych warunkach. W środowiskach podopiecznych bardzo często brak jest podstawowych zasad higieny, co wynika z bardzo złych warunków mieszkaniowych, a także z braku właściwej wiedzy i prawidłowo ukształtowanych nawyków higienicznych.

Państwowa Inspekcja Pracy odpowiadając przewodniczącemu Krajowej Rady Kuratorów pismem z 09.01.2019 r. w sprawie UNP:GIP-19-01090 GIP-GPP.450.8.2019.2 informowała, że :

„ Zgodnie z przepisem art. 105 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz.U.z 2018r.poz.1014) w sprawach nieuregulowanych w ustawie do kuratorów zawodowych oraz aplikantów kuratorskich stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy. Zważywszy, że w/w ustawa o kuratorach sądowych nie zawiera regulacji dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym zakresie do kuratorów sądowych znajdują zastosowanie przepisy rozdziału IX Kodeksu pracy, „ Środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze”

Z dotychczasowych działań OZZKS w tym zakresie wynika, że praktyka postępowania wykazuje dużą i niczym nie uzasadnioną rozbieżność od podjęcia decyzji pozytywnej w przedmiocie uznania zasadności przyznania obuwia i odzieży dla kuratorów, oraz ustalenia ekwiwalentu za używanie i konserwacje własnej odzieży po negatywne.

Tylko nieliczni pracodawcy kuratorów zawodowych opracowali zasady przydziału odzieży i obuwia roboczego dla stanowiska kurator zawodowy.

Przykładem Sądu, w którym wprowadzono w Regulaminie Pracy Rozdział dot. Zasad i norm przydzielania kuratorom sądowym środków ochrony indywidualnej, odzieży roboczej i obuwia roboczego oraz wypłaty ekwiwalentu za używanie własnej odzieży i obuwia roboczego oraz ich pranie jest Sąd Rejonowy w Koźlenicach, czy też w Gryficach.

Sądem, w którym ustalono zasady przydziału odzieży i obuwia roboczego dla kuratorów sądowych jest także Sąd Rejonowy w Stargardzie. Tam jednak zasady te zostały wprowadzone dopiero po kontrolach Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze (nr protokołu 170089-5310 K0100-Pt/18, oraz nr 170089-53-K031-Pt/19). Przeprowadzona kontrola skutkowała wydaniem nakazu dotyczący ustalenia zasad przydziału odzieży i obuwia roboczego dla kuratorów sądowych (nr 1700089-53-K031-Nk01/19). Ww. nakaz został zrealizowany.

Odmienne tj. negatywne stanowisko zostało natomiast wyrażone m.in. przez Prezesów Sądów w Chorzowie i Bydgoszczy , czy też Dyrektora Sądu Okręgowego w Radomiu (pisma w załączeniu).

Jako argument stanowiący przeszkodę wskazano, iż kuratorzy zawodowi mają ustawowo przyznany tzw. dodatek terenowy, który kumuluje w sobie również rekompensatę z tytułu używania odzieży własnej przy wykonywaniu czynności służbowych przez kuratorów w terenie.

W ocenie OZZKS powyższa interpretacja jest niezgodna z intencją ustawodawcy, ponieważ pierwotnie zakładano, że nie jest to dodatek z tytułu zwrotu kosztów wykonywania pracy w terenie, tylko dodatek do wynagrodzenia z tytułu szczególnego charakteru pracy. (Biuletyn Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu 7(51)03 Andrzej Martuszewicz i Andrzej Rzepniewski „Ustawa o kuratorach sądowych. Fakty i komentarz do wybranych zasad ustrojowych kurateli sądowej” s. 165)

Powyższe zostało potwierdzone w opinii Departamentu Legislacyjno- Prawnego w Ministerstwie Sprawiedliwości w piśmie P II 4308/472/03 z dnia 24 marca 2003r. dot. dodatku terenowego, w której świadczenie to nakazuje traktować jako świadczenie pracownicze kompensujące uciążliwość związaną ze specyfiką i charakterem pracy kuratora zawodowego w terenie.

Ponadto podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Łukasz Piebiak odpowiadając na Interpelację sejmową nr 23698 wniesioną przez Pana Posła Marka Biernackiego w dniu 13 lipca 2018 roku do Ministra Sprawiedliwości w sprawie niedostosowania regulacji prawnych w zakresie bezpieczeństwa pracy kuratorów sądowych podał, że:

„Koszty działań podejmowanych przez pracodawcę w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w żaden sposób nie mogą obciążać pracowników (art. 207 § 21 K.p.). W konsekwencji finansowanie wydatków dotyczących sposobów rozwiązania problemu bezpieczeństwa kuratorów podczas pracy w terenie, zgodnie z zasadą racjonalności wydatkowania środków publicznych, powinno nastąpić ze środków pozostających w dyspozycji prezesów sądów okręgowych i rejonowych oraz dyrektorów tych sądów”.

OZZKS w dotychczasowej swojej działalności na rzecz poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy zauważa, nieuzasadnioną, praktykę osób kierujących częścią sądów do traktowania tej części wynagrodzenia kuratorów sądowych (dodatku terenowego) jako również rekompensującego koszty związane z używaniem prywatnej odzieży i obuwia kuratorów do wykonywania przez nich czynności służbowych.

Z uwagi na powyższe, prosimy o udzielenie porady prawnej.

Z poważaniem;

ALEKSANDRA SZEFERA-NALEWAJEK
PRZEWODNICZĄCA OZZKS

Opracował: Zespół OZZKS ds. bezpieczeństwa i warunków pracy

Załączniki:

- dokumentacja przesłana do Prezesów Sądów Rejonowych
- pismo Prezesa Sądu Rejonowego w Chorzowie
- pismo Prezesa Sądu Rejonowego w Bydgoszczy
- pismo Dyrektora Sądu Okręgowego w Radomiu wraz z opinią specjalisty ds. BHP